

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

07 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Toma Nadejda,
Judecători – Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion, Boico Victor,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către avocatul Șoitu Vasile în numele inculpatului Neagu Anatolie, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 22 decembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Neagu Anatolie xxxxx, născut la
xxxxxx xxxxxx, originar din xxxxxx xxxxxx,
domiciliat în xxxxxx xxxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 11.08.2020 – 19.04.2021;

Instanța de apel: 11.05.2021 – 22.12.2021;

Instanța de recurs: 17.03.2022 – 07.11.2022.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul (sediul Central) din 19 aprilie 2021, Neagu Anatolie a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de 3 (trei) ani închisoare.

Conform art. 90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilită inculpatului în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, pe un termen de probațiune de 2 (doi) ani.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Neagu Anatolie, la 22 iunie 2020, aproximativ la ora 15:40, fiind în stare de ebrietate și aflându-se în satul Crihana Veche, raionul Cahul, în incinta magazinului „La popas”, ce aparține ÎI „Rogoza Nicolae”, a inițiat un conflict verbal cu cet. Rogoza Olga și a numit-o cu cuvinte necenzurate, continuând acțiunile sale Neagu Anatolie s-a dus acasă, de unde a luat un topor, cu care s-a întors la magazinul „La popas” a ÎI „Rogoza Nicolae” și din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, i-a amenințat pe Rogoza Olga și Rogoza Ion, că le va aplica violența fizică. Imediat Rogoza Olga și Rogoza Ion e percepând amenințarea cu toporul ca fiind reală, serioasă, prezentând suficiente temeiuri că se va realiza

au intrat în magazinul său, ascunzându-se de agresor, care a aplicat câteva lovituri cu toporul în poarta magazinului, creând un pericol real pentru viața și sănătatea lor și a altor persoane, care se aflau în magazin și în apropierea lui.

Acțiunile lui Neagu Anatolie au fost încadrate de organul de urmărire penală în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, conform indicilor: huliganismul agravat, adică acțiuni intenționate, care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de amenințarea cu aplicarea violenței asupra persoanelor și care, prin conținutul lor se deosebesc printr-o obraznicie deosebită, săvârșit cu aplicarea sau cu încercarea aplicării armei sau a altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății.

3. Avocatul Șoitu Vasile în numele inculpatului Neagu Anatolie, a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Neagu Anatolie să fie achitat de sub învinuirea înaintată.

În motivarea apelului a indicat că, acțiunile lui Neagu Anatol Vasile au fost încadrate juridic greșit deoarece din punctul de vedere al apărării instanța urma să intervină, (partea apărării a solicitat lucrul acesta) pentru a da o altă apreciere juridică circumstanțelor de fapt invocate în actul de învinuire în sensul constatării lipsei elementelor constitutive a componenței de infracțiune. O așa abordare a subiectului dat, este necesară reieșind din prevederile Codului penal, la art. 287 alin. (3) unde este prevăzut: „Huliganismul agravat, adică acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2), dacă au fost săvârșite cu aplicarea sau cu încercarea aplicării armei sau a altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani.” care în coroborare cu declarațiile depuse în ședința de judecată a învinuitului, părților vătămăte și martorilor indică asupra faptului că acțiunile lui Neagu Anatolie urmau a fi calificate oricum, numai nu ca huliganism agravat, dat fiind faptul că lipsesc elementele de bază ale componenței de infracțiune.

Partea apărării a făcând o analiză a elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate inculpatului, a menționat că, se consideră huliganism însoțit de aplicarea violentei asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe acele acțiuni huliganice în procesul cărora au fost cauzate lovituri, bătăi sau alte acte de violență, ori vătămarea intenționată medie sau ușoară a integrității corporale sau a sănătății împreună cu acțiuni huliganice care exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, însoțită, de exemplu, de batjocură față de victimă, încălcarea îndelungată și insistentă a ordinii publice, zădărnicierea activităților de masă, suspendarea temporară a activității normale a întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor sau a transportului public etc. în cazul încălcării ordinii publice fără aplicarea violenței față de persoane, în lipsa altor circumstanțe prevăzute în art. 287 Cod penal, acțiunile făptuitorului nu vor constitui infracțiunea de huliganism, și urmează a fi calificate drept contravenție, potrivit Codului contravențional.

A menționat că, delimitarea dintre huliganism ca infracțiune penală și huliganismul ca contravenție administrativă se face ținându-se cont de

gravitatea încălcării ordinii publice, care se determină din circumstanțele cauzei, inclusiv locul și metodele săvârșirii faptei, intensitatea, durata lor etc. La caz, consideră că nu există încălcarea grosolană a ordinii publice cu aplicarea sau amenințarea cu aplicarea violenței asupra persoanelor, respectiv nu există acest element al componenței de infracțiune.

Partea apărării a susținut că, în speță lipsește intenția directă în săvârșirea huliganismului agravat, element al componenței de infracțiune care la fel este inexistent în acțiunile lui Neagu Anatolie. Or, reieșind din circumstanțele cauzei, toporul era ținut în mână de inculpat în legătură cu aceea că el mergea înspre vecinul său pentru a-l ajuta la tăiat lemnele, însă nu pentru folosirea acestuia în scopuri infracționale, teză susținută prin declarațiile martorului Macarenco Nicolae și a inculpatului Neagu Anatolie.

A indicat că, organul de urmărire penală nu a satisfăcut cererea părții apărării privind completarea urmăririi penale prin audierea martorilor solicitați. Or, procurorul nu a adus nici un argument în susținerea tezelor privind încălcarea ordinii publice, dat fiind faptul că, se impunea audierea persoanelor pentru a stabili cu certitudine au fost sau nu îndreptate acțiunile inculpatului împotriva încălcării ordinii publice sau aplicarea sau încercarea violenței asupra persoanelor recunoscute ca persoane vătămate.

De asemenea, a subliniat că din declarațiile părților vătămate nu se demonstrează acțiunile descrise de procuror în rechizitoriu, unde este expus că inculpatul i-a numit cu cuvinte necenzurate apoi a mers acasă să ia toporul din intenții huliganice, deci acțiunile descrise în rechizitoriu nu s-au confirmat prin probe, fapt din care rezultă că inculpatul trebuia să fie achitat.

Partea apărării a menționat că, acțiunile inculpatului Neagu Anatol nu au fost îndreptate spre încălcarea ordinii publice sau spre vătămarea corporală a altor persoane și nu avut urmări prejudiciabile. Din materialele dosarului penal și cercetării judecătorești în primă instanță reiese cu certitudine că Neagu Anatol urmează a fi achitat în cele imputate deoarece acțiunile acestuia chiar dacă ar fi dată o apreciere juridică, pot fi calificate cel mult conform indicilor art. 104 Cod contravențional - *distrugerea sau deteriorarea intenționată a bunurilor altei persoane și/sau împreună cu art. 354 Cod contravențional - huliganismul nu prea grav.*

În concluzie, partea apărării a susținut că, calificarea infracțiunii în baza presupunerii făcute pe marginea intenției infractorului este ilegală, deoarece acest fapt contravine principiului previzibilității legii penale. Prin urmare procesul penal urmează a fi încetat în baza art. 275, 332 Cod procedură penală, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii și Neagu Anatolie urmează a fi achitat.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 22 decembrie 2021, a fost respins ca nefondat apelul declarat și menținută sentința primei instanțe fără modificări.

4.1. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a indicat că, la pronunțarea sentinței, instanța de judecată a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că, inculpatul Neagu Anatolie a săvârșit infracțiunea incriminată prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal, după indicii calificativi „*huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă*

grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor și care, prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșită cu aplicarea sau cu încercarea aplicării armei sau a altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății”.

Totodată, ținând cont de prevederile hotărârii Curții Constituționale nr. 25 din data de 12 august 2021, prin care au fost declarate drept neconstituționale cuvântul „grosolan” și textul „cinism sau” din art. 287 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a concluzionat asupra excluderii cuvântului „grosolan” din învinuirea adusă inculpatului Neagu Anatolie.

Deși inculpatul Neagu Anatolie vina n-a recunoscut-o, instanța de apel a conchis că prima instanță motivat și întemeiat a concluzionat referitor la vinovăția lui în comiterea infracțiunii imputate.

Astfel, s-a reținut că prima instanță s-a bazat pe următoarele probe, apreciate drept pertinente, concludente, utile și veridice și coroborând între ele cum ar fi:

- declarațiile inculpatului Neagu Anatolie;
- declarațiile părții vătămate Rogoza Ion;
- declarațiile părții vătămate Rogoza Olga;
- declarațiile martorului Macarenco Nicolae;
- declarațiile martorului Chiolafli Tatiana;
- proces-verbal de autosesizare din data de 22.06.2020 (f. d. 2);
- cererea cet. Rogoza Ion din data de 22.06.2020, prin care solicită să fie luate măsuri cu Neagu Anatolie, care la data de 22 iunie 2020, în jurul orei 15:40, a amenințat-o pe soția sa Rogoza Olga, care lucrează în calitate de realizator la magazinul propriu SRL „Rogoza Nicolae”, “La popas” din s. Crihana Veche, r-nul Cahul, cu toporul (f.d. 4);
- procesele verbale de cercetare la fața locului din 22.06.2020 prin care a fost ridicat un topor cu cap de fier și miner din lemn (f. d. 7-9, 12-13);
- tabel fotografic (f. d. 10, 14);
- ordonanță de recunoaștere și de anexare a corpurilor delictive din data de 22.06.2020 (f. d. 15);

Astfel, examinând probatoriul administrat, instanța de apel a considerat dovedită indubitabil vina inculpatului Neagu Anatolie în comiterea huliganismului agravat, adică *acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor și care, prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșită cu aplicarea sau cu încercarea aplicării armei sau a altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății*, acțiunile inculpatului just fiind calificate în temeiul art. 287 alin. (3) Cod penal, iar personalitatea acestuia susceptibilă de a fi supusă răspunderii penale.

Prin urmare, a fost evidențiat faptul că, instanța de apel a exclus din calificarea acțiunilor Neagu Anatolie cuvântul „grosolan” și că excluderea acestui cuvânt nu modifică calificarea acțiunilor lui Neagu Anatolie în baza art. 287 alin. (3) Cod penal.

Analizând elementele componente de infracțiune prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal, instanța de apel a reținut că în speță caracterul public al acțiunilor inculpatului Neagu Anatolie rezultă cert atât din locul propriu-zis al

desfășurării conflictului - „... aflându-se în satul Crihana Veche, raionul Cahul, în incinta magazinului „La popas”, ...”, cât și în prezența altor persoane care au fost martori ai conflictului, astfel acțiunile violente fiind comise într-o ipoteză cu implicații publice.

În contextul celor relevate, sub aspectul consumării semnelor constitutive a componenței de infracțiuni, instanța de apel a remarcat că, prin fapta infracțională comisă a fost adusă atingere atât relațiilor sociale cu privire la ordinea publică apărute împotriva infracțiunii de huliganism, cât și relațiilor sociale cu privire la sănătatea și proprietatea persoanei or, anume inculpatul Neagu Anatolie, a numit-o cu cuvinte necenzurate pe partea vătămată Rogoza Olga, iar ulterior continuând acțiunile sale Neagu Anatolie s-a dus acasă, de unde a luat un topor, cu care s-a întors la magazinul „La popas” a ÎI „Rogoza Nicolae” și i-a amenințat pe Rogoza Olga și Rogoza Ion, aplicând câteva lovituri cu toporul în poarta magazinului.

Totodată, la aspectul laturii obiective ale infracțiunii, instanța de apel a reținut în acțiunile inculpatului încălcarea ordinii publice, or, la data de 22 iunie 2020, aproximativ la ora 15:40, fiind în stare de ebrietate și aflându-se în satul Crihana Veche, raionul Cahul, în incinta magazinului „La popas”, ce aparține ÎI „Rogoza Nicolae”, adică într-un loc care prin natura sa și destinația lui este întotdeauna accesibil publicului, având scopul inițierii unui conflict, sfidând normele de conviețuire socială, conștientizând că ar putea fi observat de mai multe persoane, intenționat și demonstrativ, s-a exprimat cu cuvinte necenzurate în adresa lui Șeremet Olga, totodată, încălcând ordinea publică, manifestând o obrăznicie deosebită, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, conștientizând că se află loc public și anume în lângă magazinul „La popas” ce aparține ÎI „Rogoza Nicolae”, *a aplicat câteva lovituri cu toporul în poarta magazinului.*

În continuare, cu referire la latura subiectivă a infracțiunii, instanța de apel a constatat că, Neagu Anatolie a acționat cu vinovăție sub formă de intenție directă, având la bază motive huliganice, și anume „sfidând normele de conviețuire socială, încălcând ordinea publică, exprimând o lipsă vădită de respect față de societate și obrăznicie deosebită a inițiat un conflict cu Rogoza Olga numind-o cu cuvinte necenzurate” ori ultimul în cumulul probelor cercetate își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, a prevăzut urmările lor prejudiciabile și a dorit în mod conștient survenirea acestor urmări, ultimul fiind responsabil și având vârsta subiectului infracțiunii

Prin urmare, în speța examinată instanța de apel a reținut totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică fapta prejudiciabilă săvârșită de către Neagu Anatolie drept infracțiunea de huliganism, or din faptele constatate și descrise, instanța de apel a concluzionat că, inculpatul Neagu Anatolie fiind în loc public, prin acțiunile sale, fără nici un motiv, din intenții huliganice a încălcat ordinea publică, acționând cu obrăznicie deosebită care exprimă o vădită lipsă de respect față de societate manifestată prin acțiunile intenționate ale inculpatului ce atentează în mod cert la regulile sociale și morale de conviețuire.

Astfel, instanța de apel s-a solidarizat cu soluția primei instanțe și a

reținut ca fiind justă și legală concluzia instanței cu privire la următoarea faptă infracțională: Neagu Anatolie la data de 22 iunie 2020, aproximativ la ora 15:40, fiind în stare de ebrietate și aflându-se în satul Crihana Veche, raionul Cahul, în incinta magazinului „La popas”, ce aparține ÎI „Rogoza Nicolae”, a inițiat un conflict verbal cu cet. Rogoza Olga și a numit-o cu cuvinte necenzurate, continuând acțiunile sale Neagu Anatolie s-a dus acasă, de unde a luat un topor, cu care s-a întors la magazinul „La popas” a ÎI „Rogoza Nicolae” și din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, i-a amenințat pe Rogoza Olga și Rogoza Ion, că le va aplica violența fizică. Imediat Rogoza Olga și Rogoza Ion percepând amenințarea cu toporul ca fiind reală, serioasă, prezentând suficiente temeiuri că se va realiza au intrat în magazinul său, ascunzându-se de agresor, care a aplicat câteva lovituri cu toporul în poarta magazinului, creând un pericol real pentru viața și sănătatea lor și a altor persoane, care se aflau în magazin și în apropierea lui.

În continuare, instanța de apel a relevat că, vinovăția inculpatului Neagu Anatolie de comiterea actului de huliganism în privința părților vătămate Rogoza Olga și Rogoza Ion este atestă atît prin declarațiile părții vătămate Rogoza Olga date în instanța de judecată care a concretizat faptul că „... Neagu a venit, la magazinul care îl dețin după cumpărături, vizibil se vedea că era în stare de ebrietate, a luat pachetul cu cumpărături și imediat a plecat adresându-se cu cuvinte ceva insultător, ulterior inculpatul a revenit cu un topor, cu care a bătut în poarta terasei și a plecat...”, cît și prin declarațiile părții vătămate Rogoza Ion, care a explicat că „a fost telefonat de către soția sa Rogoza Olga, care i-a comunicat că inculpatul a venit la bar și este în stare de ebrietate și că necesită să vie la bar, când a ajuns la bar inculpatul nu se mai afla la fața locului. Însă peste câteva minute inculpatul venind repetat spre magazin, el imediat a încuiat poarta de acces în incinta magazinului. Inculpatul s-a apropiat de poartă și a aplicat două lovituri în poartă cu toporul și a plecat. Pentru a evita careva acte huliganice din partea inculpatului a închis poarta...”.

De asemenea, instanța de apel a concluzionat că, vinovăția inculpatului mai este dovedită și prin declarațiile martorului Chiolaflî Tatiana care fiind audiată la etapa urmăririi penale a declarat că „fiind implicată în serviciu împreună, cu colegul de serviciu Cojocarî D., primind informația că precum în satul Crihana Veche, o persoană de gen masculin și anume un vecin, din apropierea magazinului bate cu un topor în poarta magazinului... Rogoza Olga, a comunicat că lucrează de una singură în magazin, în interiorul magazinului nu se aflau careva persoane, însă în exterior se aflau două persoane. Inculpatul fiind în stare de ebrietate, după ce a făcut cumpărături, s-a lovit de un stelaj cu marfă, atunci vânzătoarea i-a făcut observație. La fel, din explicațiile d-nei Rogoza, a înțeles că și-a chemat soțul, însă cînd a venit inculpatul nu se mai afla la fața locului, însă ulterior inculpatul a revenit cu un topor în mîna și a lovit în poarta magazinului.”, precum și prin procesul verbal de constatare la fața locului din 22 iunie 2020, în localul „La popas” și anexa foto, din care s-a reținut că „pe poartă, lângă mîner se observă o tăietură care seamănă cu o lovitură de topor, de asemeni și mînerul porții are tăieturi care seamănă cu lovituri de careva obiecte ascuțite” (f. d. 7, 10). Mai mult, faptul deteriorării

porții nici nu a fost negat de către inculpat.

Instanța de apel a stabilit că, la judecarea cauzei în prima instanță inculpatul Neagu Anatolie a negat vinovăția sa în comiterea infracțiunii, dar în același timp a recunoscut faptul deteriorării porții localului „La popas”, mai mult, din declarațiile făcute inculpatul a și reparat prejudiciul cauzat. În acest sens instanța de apel a remarcat că, poziția inculpatului are un dublu standard: pe de o parte inculpatul Neagu Anatolie contestă vinovăția, neagă săvârșirea infracțiunii de huliganism și aplicarea toporului, iar pe de altă parte reapară părților vătămate prejudiciul cauzat în rezultatul deteriorării porții cu aplicarea toporului.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a apreciat critic poziția apărării expusă în cererea de apel precum că, toporul era ținut în mână de către inculpat în legătură cu faptul că el mergea spre vecinul său pentru a-i ajuta la tăiat lemne, însă nu pentru folosirea acestuia în scopuri infracționale. În acest sens instanța de apel a remarcat că, inițial între inculpatul Neagu Anatolie și partea vătămată Rogoza Olga s-a iscat un conflict verbal, și într-un interval scurt de timp, inculpatul a revenit cu un topor, cu care a aplicat lovituri în poarta localului „La popas” care era închisă.

Totodată, instanța de apel a apreciat critic declarațiile inculpatului potrivit cărora, după ce a petrecut prietenii, a luat un topor și s-a pornit la un vecin, de a-l ajuta să taie un copac, totodată dorind să treacă pe la magazin. Când a ajuns la magazin, poarta era închisă, astfel a forțat poarta pentru a intra la magazin. În situația în care acțiunile lui Neagu Anatolie nu reprezintă acțiuni de huliganism după cum invocă partea apărării, nu este clar care era scopul aplicării toporului și deteriorării porții localului „La popas” din moment ce poarta era închisă, decât din intenții huliganice.

La fel, cu referire la alegațiile apărării precum că inculpatul ținea în mână toporul în legătură cu aceia că el mergea spre vecinul său pentru a-i ajuta la tăiat lemne, instanța de apel a remarcat că, după ce a aplicat lovituri în poarta localului „La popas”, inculpatul nu a mers la vecinul său pentru a tăia lemne după cum se invocă, ci s-a întors acasă și s-a culcat pe pragul casei.

Cu referire la argumentul părții apărării, precum că la urmărirea penală nu au fost audiați martorii locuitori ai s. Crihana Veche, fiind o probă importantă pe cauza penală, acțiunile inculpatului fiind calificate ca huliganism agravat, sunt legate direct de prezența acestor persoane în preajma localului „La popas”, instanța de apel a evidențiat următoarele chestiuni.

Potrivit principiului nemijlocirii, oralității și contradictorialității judecării cauzei, stipulat la art.314 Cod de procedură penală, instanță de judecată este obligată, în cursul judecării cauzei, să cerceteze nemijlocit, sub toate aspectele, probele prezentate de părți sau administrate la cererea acestora, inclusiv să audieze inculpații, părțile vătămate, martorii. Prin urmare, pentru a servi drept temei pentru pronunțarea unei hotărâri judecătorești, probele strânse în cursul urmăririi penale și invocate în rechizitoriu trebuie verificate în cursul cercetării judecătorești în mod nemijlocit, oral, contradictoriu și în ședința publică.

La fel, instanța de apel a invocat prevederile art. 345 Cod de procedură

penală, potrivit căroră în ședința preliminară se soluționează chestiunile privind cererile și demersurile înaintate, lista probelor care vor fi prezentate de către părți la judecarea cauzei.

Astfel, instanța de apel a menționat că, lecturând procesele-verbale ale ședințelor de judecată a constatat că apărarea a solicitat audierea martorilor Buga Lilian și Vasile Donea în ședința de judecată din 12.11.2020, cerere care a fost admisă de instanța de judecată, iar în următoarea ședință de judecată lucrativă din 13 aprilie 2021 când a fost finisată cercetarea judecătorească și s-a trecut la dezbaterile judiciare, partea apărării nu a menționat nimic despre necesitatea audierii martorilor și completarea cercetării judecătorești. Astfel, din procesul-verbal al ședinței de judecată din 13.04.2021 (f.d. 93), instanța de apel a reținut că fiind pusă în discuție întrebarea dacă sunt careva demersuri pentru completarea cercetării judecătorești și posibilitatea finisării cercetării judecătorești, atât inculpatul cât și apărătorul său au considerat posibilă finisarea cercetării judecătorești, avocatul Vasile Șoitu menționând că „completări nu sunt”. Respectiv, circumstanțele în cauză denotă cu certitudine că însăși apărarea prin acordul cu finisarea cercetării judecătorești a renunțat la proba cu martorii, din care considerente nu poate fi reținut argumentul apărării privind omisiunea organului de urmărire penală de a audia martorii locuitori ai s. Crihana Veche.

În concluzie, instanța de apel a considerat neîntemeiate argumentele apărării precum că în acțiunile inculpatului lipsește componența de infracțiune, or reieșind din circumstanțele descrise supra, prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia că acțiunile lui Neagu Anatolie urmează a fi calificate în baza art. 287 alin. (3) Cod penal.

5. Avocatul Șoitu Vasile în numele inculpatului Neagu Anatolie, invocând temeiurile de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 8), 12) Cod de procedură penală, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului menționează că, în speță lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii de huliganism. Or, din declarațiile inculpatului coroborate cu declarațiile părților vătămate și alte circumstanțe ale cauzei rezultă o altă situație care nu poate fi calificată ca acțiune de huliganism în sensul legii. La faza de urmărire penală și în instanța de judecată nu au fost prezentate nici o probă privind intenția inculpatului de a aplica violența fizică victimelor și mai ales cu aplicarea toporului ca armă.

Partea apărării, relevând aspectele elementelor constitutive ale infracțiunii de huliganism în raport cu acțiunile incriminate inculpatului Neagu Anatolie, a menționat că la caz nu sunt prezente acțiuni de încălcare a ordinii publice ce exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, precum și faptul că acțiunile inculpatului au fost însoțite de aplicarea violenței sau amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe asupra persoanelor. Or, în cazul, în cazul încălcării ordinii publice fără aplicarea violenței față de persoane, în lipsa altor circumstanțe prevăzute de art. 287 Cod penal, acțiunile făptuitorului nu constituie infracțiunea de huliganism și urmează a fi calificate drept contravenție, potrivit Codului contravențional.

Partea apărării susține că, delimitarea huliganismului ca infracțiune penală și huliganismul ca o contravenție administrativă se face ținându-se cont de gravitatea încălcării ordinii publice, care se determină din circumstanțele cauzei, inclusiv locul și metodele săvârșirii faptei, intensitatea, durata lor etc.

Consideră că la caz nu se constată existența încălcării ordinii publice cu aplicarea sau amenințarea cu aplicarea violenței asupra persoanelor și respectiv lipsește acest element al componenței de infracțiune.

Partea apărării menționează că, forma vinovății în cazul infracțiunii de huliganism este doar una directă. Or, în cazul acțiunilor lui Neagu Anatolie în lipsa intenției directe și în lipsa urmărilor prejudiciabile nu indică la o oarecare formă de vinovăție în săvârșirea infracțiunii de huliganism agravat care se caracterizează prin vinovăție intenționată, intenție directă, care lipsește în acțiunile inculpatului, or acesta nu a avut intenția de a încălca ordinea publică, fapt ce reiese din declarațiile părților vătămate, martorilor oculari și a inculpatului.

Menționează că, linia de demarcare între infracțiunea prevăzută de art. 287 Cod penal și contravenția reglementată de art. 354 Cod contravențional este foarte sensibilă, iar atunci când sunt îndoieli cu privire la calificarea corectă a acțiunilor făptuitorului, instanțele urmează să țină cont de principiul „in dubio pro reo”. Or, o hotărâre de judecată nu poate fi pronunțată și bazată în exclusivitate pe declarațiile părții vătămate (și acelea contradictorii la diferite etape a cercetării cauzei), decât dacă declarațiile acestora și-au găsit confirmare prin cumul de alte probe acumulate pe caz.

Partea apărării susține că, în ipoteza în care chiar dacă se admite că a avut loc un act de huliganism agravat, învinuirea înaintată inculpatului Neagu Anatolie privind săvârșirea de către acesta a infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, nu a fost dovedită de către organul de urmărire penală. Or, acele probe prezentate de către organul de urmărire penală, fiind analizate în coroborare cu circumstanțele cauzei și normele procesual-penale, indică la nevinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate acestuia.

Indică că, declarațiile părților vătămate în instanța de judecată sub jurământ obținute cu participarea părții apărării urmează să stea la baza unei sentințe și nu declarațiile făcute în cadrul urmăririi penale fără participarea apărării. În speță, în ședința de judecată nici nu s-a dat citire declarațiilor victimelor date la faza de urmărire penală, respectiv acestea nu au fost cercetate în ședința de judecată și nu pot fi admise ca probe și puse la baza unei sentințe de acuzare. Or, această concluzie rezultă însuși din respingerea de către organul de urmărire penală a cererii de completare a urmăririi penale prin care apărarea a solicitat audierea martorilor oculari prezenți în preajma localului „La popas” – Buga Lilian, Donea Ion, Dumitru numit „Moca”, Armanu Constantin și Focșa Elena.

Menționează că, ulterior a adresat demers instanței de judecată în vederea audierii acestor martori oculari, însă demersul a fost respins, fapt pe care îl consideră inadmisibil în condițiile unui proces echitabil.

De asemenea, partea apărării susține că, în procesul judecării cauzei, nici o probă cercetată de instanța de judecată nu a confirmat învinuirea adusă

lui Neagu Anatolie, în afară de declarațiile contradictorii ale părților vătămate și agentului poliției care este persoană cointeresată, rezultă că nici una din probele prezentate de acuzare nu indică la săvârșirea a careva infracțiune de către Neagu Anatolie. Or, Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile Codului de procedură penală, se interpretează în favoare bănuितului, învinuitului, inculpatului.

Partea apărării, invocând prevederile art. 6 CEDO precum și prezumția de nevinovăție, a evidențiat că inculpatul a pledat nevinovat, iar apărătorul acestuia a solicitat pronunțarea unei sentințe de achitare, deoarece nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

6. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta este pasibil admiterii din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs declarată în speță, aceasta se întemeiază pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) 12) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când:

6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar;

8) nu au fost întrunite elementele infracțiunii sau instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire;

12) faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Din conținutul recursului declarat de către avocatul Șoitu Vasile în numele inculpatului Neagu Anatolie, se atestă că acesta critică decizia instanței de apel, prin care a fost menținută sentința primei instanțe, menționând că săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal nu a fost demonstrată din lipsa probelor și că la caz nu sunt elementele constitutive ale acestei infracțiuni.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal lărgit constată că criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată,

deoarece la judecarea cauzei în ordine de apel, nu au fost respectate pe deplin prevederile procesual penale.

În acest context instanța de recurs menționează, că conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate, hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Analizând motivele aduse de către partea apărării atât în cererea de apel, dar și în cererea de recurs ordinar, Colegiul penal lărgit subliniază, că în cazul în care instanța de apel a fost de acord cu aprecierea probelor prezentate de către procuror în sensul condamnării inculpatului, atunci aceasta urma să dezvăluie soluția adoptată și să își expună punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii, fapt ce pe caz nu a avut loc, fiind înfăptuită o apreciere formală de ordin general a circumstanțelor cauzei penale, lăsând fără justă apreciere probatoriul administrat pe cauză.

În acest context, Colegiul penal lărgit evidențiază că, instanța de apel apreciind ca veridice declarațiile părților vătămate date în cadrul examinării cauzei în instanța de fond, nu a luat în considerație, declarațiile potrivit cărora *„...careva amenințări directe despre aplicarea violenței asupra noastră sau cu moarte nu au fost...din partea inculpatului în adresa sa nu au fost adresate careva injurii...inculpatul nu i-a amenințat cu răfuiala...nu poate spune dacă inculpatul a înjurat, ea se afla în interiorul magazinului, soțul său se afla afară”*.

Astfel, instanța de apel nu a apreciat prin coroborare aceste declarații ale părților vătămate cu declarațiile lor făcute la faza de urmărire penală în vederea elucidării circumstanțelor cauzei.

De altfel, Colegiul penal lărgit constată și faptul, că deși instanța de apel a descris în decizie următoarele probe: - *declarațiile inculpatului Neagu Anatolie*; - *declarațiile părții vătămate Rogoza Ion*; - *declarațiile părții vătămate Rogoza Olga*; - *declarațiile martorului Macarenco Nicolae*; - *declarațiile martorului Chiolafla Tatiana*; - *proces-verbal de autosesizare din data de 22.06.2020 (f. d. 2)*; - *cererea cet. Rogoza Ion din data de 22.06.2020, prin care solicită să fie luate măsuri cu Neagu Anatolie, care la data de 22 iunie 2020, în jurul orei 15:40, a amenințat-o pe soția sa Rogoza Olga, care lucrează*

în calitate de realizator la magazinul propriu SRL „Rogoza Nicolae”, “La popas” din s. Crihana Veche, r-nul Cahul, cu toporul (f.d. 4); - procesele verbale de cercetare la fața locului din 22.06.2020 prin care a fost ridicat un topor cu cap de fier și miner din lemn (f. d. 7-9, 12-13); - - tabel fotografic (f. d. 10, 14); - ordonanță de recunoaștere și de anexare a corpurilor delictive din data de 22.06.2020 (f. d. 15), totuși soluția adoptată de către instanța de apel nu rezultă din aprecierea acestor probe separat și în coroborare cu celelalte probe aduse în sprijinul învinuirii în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, fiind înfăptuită o apreciere formală de ordin general a circumstanțelor cauzei penale.

Potrivit rigorilor impuse de prevederile art. art. 414, 417 Cod de procedură penală, în partea descriptivă a deciziei instanța de apel urma să desfășoare analiza probelor pe care s-a bazat la adoptarea deciziei, cu indicarea motivelor care au stat la baza pronunțării unei asemenea soluții și din care considerente ele urmează a fi reapreciate, admise ori respinse ca probe.

Colegiul penal lărgit, reținând prevederile art. art. 100 alin. (4), 101 alin. (1) - (4) Cod de procedură penală, remarcă că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedeelelor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor. Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestor și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Astfel, instanța de recurs menționează că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depusă de către organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se finalizează prin soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după pertinența, concludența și utilitatea acestora. De menționat că proba trebuie apreciată și după veridicitatea acesteia. Veridicitatea probelor poate fi caracterizată ca o corespundere a datei de fapt examinată de către instanță cu realitatea pe care aceasta o probează. Toate probele în ansamblu sunt apreciate din punct de vedere al coroborării lor, cu respectarea art. 101 Cod de procedură penală.

Colegiul penal lărgit menționează, că cercetarea judecătorească este un proces de stabilire a adevărului și constă în analiza complexă și multilaterală a probelor de către instanțe pentru a demonstra existența sau inexistența faptei

reprobabile și dacă eventuala persoană inculpată a comis sau nu fapta infracțională care i se impută.

Instanțelor de judecată le revine sarcina de a aprecia probele în baza legii. Exigențele dreptului la un proces echitabil impun ca aprecierea probelor să nu fie arbitrară sau nerezonabilă în mod evident. În caz contrar, se încalcă articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (a se vedea De Tommaso v. Italia [MC], 23 februarie 2017, § 170, și Hodžić v. Croația, 4 aprilie 2019, § 58; Makeyan și alții v. Armenia, 5 decembrie 2019, § 47).

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a subliniat că libera apreciere a probelor exclude posibilitatea conferirii unei puteri probante dinainte stabilite unei probe. Aprecierea fiecărei probe se face de instanța de judecată ca urmare a examinării conjugate a tuturor probelor administrate, în scopul aflării adevărului. Libera apreciere a probelor nu presupune arbitrarie, ci libertatea de a aprecia probele în mod rezonabil și imparțial, iar rezultatele aprecierii probelor sunt prezentate de către instanța de judecată în acte procedurale, care trebuie să fie motivate în mod obiectiv și sub toate aspectele potrivit legii. Motivarea constă în faptul că la admiterea unor probe și la respingerea altora judecătorul este obligat să prezinte argumentele unei asemenea soluții (a se vedea HCC nr. 18 din 22 mai 2017, § 68 și § 70).

Astfel, potrivit art. 101 alin. (1) din Codul de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punctul de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punctul de vedere al coroborării lor. Respectarea acestor criterii permite instanțelor de judecată să tragă concluzii privind existența sau inexistența faptelor și implicit constatarea vinovăției sau a nevinovăției făptuitorului. Aprecierea probelor contrar criteriilor enunțate de lege ar putea crea o aparență falsă asupra unor fapte care trebuie dovedite și, totodată, ar putea conduce instanța la concluzii eronate asupra realității. În ipoteza în care instanța de fond și/sau instanța de apel ar comite erori care denaturează realitatea, numite în lege „erori grave de fapt”, corectarea lor, așa cum este stabilit în articolul 427 alin. (1) pct. 6) din Codul de procedură penală, îi revine instanței de recurs.

Eroarea gravă de fapt vizează stabilirea eronată a faptelor și constă în confirmarea eronată a existenței sau inexistenței lor. În esență, stabilirea faptelor urmărește aflarea adevărului. Aceasta este posibil ca urmare a aprecierii probelor din perspectiva veridicității lor. Prin urmare, stabilirea faptelor se află într-o legătură indisolubilă cu aprecierea probelor.

De asemenea, Colegiul penal lărgit statuează că, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Distinct de considerentele relevate mai sus, Colegiul penal lărgit analizând decizia instanței de apel prin care a fost menținută sentința primei instanțe de condamnare a lui Neagu Nicolae, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, constată că instanța de apel, fiind investită cu atribuții de judecare a cauzei conform normelor stabilite pentru prima instanță, urma să analizeze toate aspectele învinuirii înaintate.

Colegiul penal lărgit menționează că potrivit prevederilor art. 113 Cod de procedură penală, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală. Calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.

Potrivit învinuirii înaintate lui Neagu Nicolae, prima instanță a încadrat acțiunile ultimului în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, *huliganismul agravat, adică acțiuni intenționate, care încalcă ordinea publică, însoțite de amenințarea cu aplicarea violenței asupra persoanelor și care, prin conținutul lor se deosebesc printr-o cruzime deosebită, săvârșit cu aplicarea sau încercarea aplicării armei sau altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății*, iar instanța de apel deja a reținut fapta ca fiind constatată în privința lui Neagu Nicolae, conform art. 287 alin. (3) Cod penal, și anume: „*vina inculpatului Neagu Anatolie în comiterea huliganismului agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor și care, prin conținutul lor se deosebesc printr-o obraznicie deosebită, săvârșită cu aplicarea sau încercarea aplicării armei sau altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății*” (f.d. 165) . Astfel, instanța de apel nu a abordat acest aspect, lăsându-l fără atenție. Or, potrivit practicii judiciare, amenințarea cu aplicarea violenței presupune că victimei i se provoacă sentimentul de teamă de a fi supus violenței, dacă nu se va conforma voinței făptuitorului, fapt rămas fără o apreciere corespunzătoare de către instanța de apel.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond la judecarea cauzei erau obligate să clarifice clar și cert modalitatea „*de aplicarea violenței asupra persoanelor*” și cea „*de amenințare cu aplicarea violenței asupra persoanelor*” la săvârșirea infracțiunii incriminate inculpatului, însă acestea au tratat superficial acest aspect, lăsând un loc larg de interpretări fapt care afectează grav dreptul inculpatului la un proces echitabil prevăzut inclusiv de art. 6 CEDO.

Având la bază argumentele expuse supra, Colegiul penal lărgit consideră pripite concluziile instanței de apel de a menține sentința fără modificări, or, instanța de apel nu a soluționat fondul apelului, nu s-a expus asupra probelor administrate în speță, referindu-se superficial asupra acestora, fără a le descrie și a le aprecia conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală. Astfel, decizia instanței de apel nu conține temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date (art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală).

Generalizând cele expuse supra, Colegiul constată că în speța discutată și-au găsit confirmare temeiurile invocate de recurent și prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, în cadrul căreia urmează a fi apreciate toate probele în cumul, la justa lor valoare pentru adoptarea unei soluții corecte, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, să verifice și să aprecieze minuțios probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să dea apreciere convenită fiecărei probe examinate și toate în ansamblu, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate inculpaților și să argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Șoitu Vasile în numele inculpatului Neagu Anatolie, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 22 decembrie 2021, în cauza penală în privința lui **Neagu Anatolie xxxxxx** și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **16 decembrie 2022.**

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

Boico Victor